

s same pokojnino, ki jim jo plačuje dežela, jim je popolnoma nemo-goče pošteno preživeti se.

Učiteljstvo pa bi rado tudi še ob življenji svojem poskrbelo za dobro vzgojo svojih otrok, s katerimi edino so še blagodarjeni, med katerimi pa jih je navadno mnogo brihtnih glav, a ne morejo do prave izobrazbe in boljšega kruha, ker ni s čim — kam.

Treba je bilo torej tudi v to stran premišljevat, kako bi se revnejšim tovarišem, ki imajo nadarjenih glav med svojim „drobižem“, pripomoglo do tega, da bi jim poskrbeli boljše izobrazbe v mestu in jih imeli komu zanesljivemu izročiti v oskrb. Kdo pa naj še le poskrbi za take naše sirote, katerim sta odmrta oče in mati? — — — In ravno v ta namen ustanovilo se je naše „društvo za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani“!

Lani obsorej, v dan nedolžnih otročičev — — kako pomenljiv dan! — sklical je bil osnovalni odbor občni zbor, na katerem so se odobrila od vis. c. kr. deželne vlade potrjena pravila in izvolil prvi društveni odbor, v katerega imenu mi je danes čast poročati slavnemu zboru.

V odbor izvoljeni gospodje so si v I. seji dne 10. prosinca t. l. razdelili društvene posle sledeče:

Predsednik: Andrej Žumer; I. podpredsednik: Franc Rak-telj; II. podpredsednik: Alojzij Kecelj; tajnik: Juraj Režek; blagajnik: Jakob Dimnik in odborniki: Jožef Cepuder, Jakob Furlan, Janko Janežič in Janko Likar. (Dalje prih.)

Književnost.

Domača vzgoja — spisal ter „društvu za zgradbo učiteljskega konvikta“ poklonil Jakob Dimnik — se je razposlala širom naše domovine in prijatelji naši jo prav pridno prodajajo ter širijo med narodom. Požrtvovalnost nekaterih predragih tovarišev naših je res vse hvale vredna; ne samo, da so razpečali poslane njim knjige, ampak naročili so jih potem z nova še po več istisov; tako n. pr. smo poslali g. Fr. Marolt-u, učitelju na Brdu, štiri istise, a naročil je potem še deset iztisov. Tovariši, to je stanovska zavest! Taki može so učitelji iz poklica in ne samo zaradi ljubelega kruha! Tudi tako delo je združeno z našim stanom. Ne samo, da zidamo s tem delom prepotrebni „učiteljski konvikt“, ampak s tem izvršujemo tudi jedno izmed mnogih naših dolž-nostij, namreč s tem delom širimo razumno domačo vzgojo, na kateri sloni šolska vzgoja, med narodom. —

Do sedaj so se še vsi slovenski listi pohvalno izrazili o „Domači vzgoji“ in zato jo smejo gg. tovariši z mirno vestjo širiti in prodajati. „Slovenski Narod“ z dne 14. grudnia 1895. l. piše: . . . s tem najnovejšim svojim delom je stvaril g. Dimnik knjigo, katero zamoremo s polnim prepričanjem priporočati vsem, kateri se morajo zani-mati za vzgojo otrok. Domača vzgoja je odločilnega pomena in če te ni, tudi šola naj-večkrat nič ne doseže. Pri nas se važnost domače vzgoje še veliko preveč prezira ali

vsaj zanemarja. Mnogo je roditeljev in vzgojiteljev, kateri tudi prav ne vedo, kako postopati in tem bode dobrodošla Dimnikova knjiga, v kateri je poljudno pa natančno povedano vse, kar se tiče telesne in dušne vzgoje. Naj bi ta lepa knjiga prišla v roke vsaki slovenski materi.

„Novice“ pišejo v predzadnji lanski številki: Ta zares marljivo in izvrstno sestavljena knjiga naj bi se ne pogrešala v nobeni družini, kateri hočejo svoje otroke na duhu in na telesu izrediti, kar jim navede ta knjiga v polni meri. Naj bo torej prav toplo priporočena.

„Popotnik“ pravi v svoji zadnji lanski številki: Lepa knjiga, kateri želimo, da najde pot v vsako slovensko hišo.

„Dolenjske Novice“ z dne 1. prosinca t. l. pa pišejo: Knjiga je spisana v lahko umevnem, prikupnem jeziku po vzgojevalnih načelih slavnega škofa Slomška. S tem smo že dovolj povedali o nji. Priporočamo jo prav iskreno ne le učiteljskemu stanu, temveč še prav posebno slovenskim materam, katere jo bodo z zanimanjem in velikim pridom brale ter, po nji na marsikaj opozorjene, svoje otroke obvarovale pred marsikako dušno ali telesno hibo. Knjigi želimo kar največ čitateljev in čitateljic, pred vsem pa mnogo uspeha. Gospodu pisatelju pa izrekamo za to spretno in v verskem oziru tako vrlo sestavljeno knjigo presrečno zahvalo!

(Na strani 81. v 6. vrsti od zgoraj je tiskarski pogrešek. Stati mora: Kakor slabi vzgledi . . .)

Knjižnice za mladino je izišel 12. snopič, ki prinaša dve mični povesti in sicer: 1.) „Hudoben tovariš“. Povest za mladino. Srbski spisal Peter Despotovič. Poslovenil S. G. — 2.) Zmrzle solze na cvetkah Marije Antoinette, francoske kraljice. Spisal Chambrier. Poslovenila Ljutomerska. — Tovariši, širimo to prekoristno podjetje ter skrbimo, da pride z novim letom „Knjižnica za mladino“ v vsako slovensko družino.

„Knjižnica za mladino“ končuje z 12. snopičem prvo leto svojega obstanka. Štejem si zategadel v dolžnost in morebiti temu podjetju samemu v korist, podati pri tej priliki kratko poročilo o „uspehu“ tega prvega leta.

V duševnem pogledu stojimo na slabih nogah. Od vseh strani so se sicer oglasili kritiki in kritikastrji, katerim ni nič ugajalo, kar je prinesla naša knjižnica; toda od nikoder ni bilo moza, da bi bil ponudil kaj boljšega. Dobil sem sicer precej veliko prevodov, ali največ slabih in še slabših — izvirnikov. Povsod treba veliko skrbne pile! Uvidel sem, da gospodje pisatelji in prelagalci delajo jako hitro, površno; preveč dela puščajo uredniku. — Posebno pa moram grajati, da mnogi gospodje postajajo kar nestrpni, ako ne dobé v nekolikih dneh ugodnega odgovora in čisto tudi honorarja. Ako kdo kaj pošlje, naj vendar ne zahteva, da mora isto priti takoj na dan; zlasti pa ne tega, da bi rokopise plačeval še predno so tiskani. „Knjižnica za mladino“ nima na razpolago denarja, kakor bomo videli niže! — Toda vsi ti pojavi mi ne jemljejo poguma, ker sem doživel povsem enako skušnjo pri „Slovanski knjižnici“; kakor tam, takó se obrne tudi tu na bolje, o tem ni dvoma. — Prosim gg. pisatelje, da bi v prihodnje nekaj več storili za razvoj te prepotrebne knjižnice.

Še slabši uspeh moram naznaniti na gmotni strani tega podjetja. Pri ustanavljanji smo računili do 1200 naročnikov, kajti vseh sol na Slovenskem je veliko; vsled tega smo postavili takó nizko ceno, namreč trdo vezanim snopičem po 15 kr. s poštnino vred. Takó nizke cene bi zastoj iskali pri kateremkoli podobnem podjetji vseh večjih narodov. — Toda oglasilo se je komaj kakih 700 naročnikov, — in vsled tega imam konec prvega leta občuten deficit. Ko pišem te vrstice ni še končalo leto 1895.; zategadel ne morem še naznaniti natančne svote dohodka. Vsi naročniki so plačali pa do Božiča 1201 gld. 49 kr. (Natančen izkaz vseh dohodkov do 31. grudnia t. l. natisnen in priložim prvemu snopiču l. 1896.) Stroški pa znašajo 1988 gld. 78 kr. — torej deficita 787 gld.

29 kr. (Seveda je okoli 7000 snopičev še v zalogi, — a ž njimi ni nikomur pomagano, dokler niso prodani!) Evo nadrobno vse stroške:

1. Tisek vseh 12 snopičev v 1500 iztisih po 14 gld. pola (in platnice) s korekturami vred gld. 1070— 2. Vezilo: prvi trije snopiči vsi, drugi v 1000 iztisov gld. 590— 3. Pošta gld. 110-90. 4. Rokopisi gld. 124—, 5. Razni stroški (ustanovni, koleki, nakupljeni izvirniki, okrožnice itd.) gld. 43-88. 6. Upraništvo in odpravištvo za celo leto le gld. 50—, skupaj gld. 1988-78.

Kakor razvidno iz tega računa, delala je tiskarna za jako medel zaslužek. Prav občuten strošek je vezilo; stroški za knjigoveza in pošto poberó dobro tretjino dohodka. Za pokritje vseh izdatkov mora biti 1200 naročnikov, kakor smo računili pri ustanavljanji. Ako bi se oglasilo tudi 200 novih naročnikov tekom l. 1896. (česar pa se ne na-dejam), vendar bi znašal deficit zopet blizu 500 gld. — Vrh tega bo z novim letom tisek dražji, kajti po vsej Avstriji so izdatno poskočile delavske plače; ako bom torej moral draže plačevati delavce, bom tudi draže računil tisek.

Umevno je, da se ne morem podajati v tako nevarnost novega deficita. Zato sem prišel do sklepa, da treba povišati naročnino na **gld. 2-40** ali **20 kr.** za vsak snopič (v razprodaji na 25 kr.). Tudi to je še jako nizka cena; nemški, češki, hrvaški spisi za mladino so še vedno veliko dražji. Kakor hitro bi se pa oglasilo toliko naročnikov, da bi bilo mogoče izhajati z dosedanjó naročnino, tedaj jo tudi zopet znižam.

Na učitelstvu slovenskem je zdaj častna naloga, da se pobrine za dušni in gmotni razvoj tega podjetja.

V Gorici, na Božič 1895.

Andrej Gabriček,

tiskar, založnik in urednik „Knjižnice za mladino“.

Naši dopisi.

Iz Ljubljane. Vdovsko učiteljsko društvo je imelo dné 19. grudnia m. l. svojo redno sejo, v kateri so se v društvo sprejeli gg. Horvat Rudolf, učitelj v Oreheku, Ivo Trošt učitelj na Razdrtem in Jezeršek Janko, učitelj v Križih pri Trziču, ker so zadostili zakonitim predpisom.

Odbor se je nadalje temeljito bavil z nasvetom g. nadučitelja Letnerja, stavljenega pri letošnjem občenem zboru glede nastavljenja društvenih poverjenikov v posameznih okrajih ter sklenil, da se to iz raznih vzrokov opusti, ker mora pač vsakemu članu kot skrbnemu družinskemu očetu biti na tem, da pravočasno vposlje po pravilih mu odmerjeno letnino oziroma pristopnino. Stroški oziroma delo se pa s tem itak ne zlažja.

Gospej Mariji Lukan, učiteljski vdovi v Koprivniku, se je priznala pokojnina letnih 100 gld.

Končno se drzne podpisaneec vse častite člane vdovskega učiteljskega društva opozoriti na § 10. društvenih pravil, na podlagi katerega je vplačati letnino do konca prosinca vsakega leta, ne glede na to, kdaj je kdo v društvo vstopil. Dosedaj je došlo še jako malo letnine.

Cepuder, t. č. blagajnik.

Iz Ribnice. † Marija Peterlin. Dné 21. grudnia 1895. smo položili v hladni grob še le 24 let staro gospico Marijo Peterlin, učiteljico v Št. Rupertu na Dolenjskem, zadnji čas na odpustu pri svojih roditeljih tu. Službovala je v Dobrepoljah, na Poljanah in v Št. Rupertu; povsod si je znala s svojo prijaznostjo in živahnostjo pridobiti zaupanje in priljubljenost prebivalstva. Njenega pogreba se je udeležilo kljub skrajno neugodnemu vremenu 15 učiteljev in učiteljic tukajšnjega okraja, vsa inteligenca iz trga ter velika množica naroda. Po običajnih molitvah v krasni ribniški cerkvi zapel je kvartet, obstoječ iz gospodičn Götzl in Šufraj ter gospodov Pavčiča iz Lašič, Cvara s